

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 17-6-99

Αριθ. Γνωμ. 11

Προς

Το Υπουργείον Δημόσιας Τάξης

Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης

Δ/νση Μελετών

Τμήμα 3ο Νομικών Υποθέσεων

Π. Κανελλοπούλου 4

ΑΘΗΝΑ

1. Επί του υπ'αριθμ. πρωτ.1016/23/19Ε'από 14.5.99 ερωτήματός σας η γνώμη μας σύμφωνα με το άρθρο 25 § 2 Ν.1756/88 είναι η ακόλουθη: Ο Εισαγγελέας Εφετών Κέρκυρας, σε γενική παραγγελία που απέστειλε προς τους Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς του επισημαίνει μεταξύ άλλων ότι κατά τη διάταξη του άρθρου 243 § 2 ΚΠΔ οι ανακριτικοί υπάλληλοι τότε μόνο επιχειρούν ανακριτικές πράξεις (εξετάσεις μαρτύρων, αυτοψίες κ.λ.π) για τη βεβαίωση εγκλημάτων και την ανακάλυψη του δράστη, χωρίς εισαγγελική παραγγελία όταν δημιουργείται κίνδυνος από την αναβολή ή πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα και υπό την προϋπόθεση ότι τελέστηκε έγκλημα. Η μέχρι τώρα ακολουθούμενη πρακτική είναι ότι ενεργείται αστυνομική προανάκριση και υποβάλλονται οι σχετικές

δικογραφίες στον Εισαγγελέα αν και δεν τελέστηκε κάποιο έγκλημα όπως συμβαίνει επί αιφνιδίων θανάτων, αυτοκτονιών χωρίς συμμετοχή, πνιγμών κ.λ.π. Ο Εισαγγελέας Εφετών Κέρκυρας με την υπ' αριθμ. 731/5.3.99 Γενική παραγγελία του δίδει σαφείς εντολές προς τους εισαγγελικούς λειτουργούς της περιφέρειας του, να μην κάνουν δεκτές για παραπέρα επεξεργασία, δικογραφίες που σχηματίζονται και στη συνέχεια υποβάλλονται στους Εισαγγελείς, κατά παρέκκλιση των παραγγελλομένων, αλλά να τις επιστρέφουν στις Αστυνομικές Αρχές, αμέσως για να τίθενται στο Αρχείο της υπηρεσίας που τις υπέβαλε, ερευνώντας, μάλιστα παράλληλα αν υπάρχουν πειθαρχικές ευθύνες εκ της μη εφαρμογής των παραγγελλομένων.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 243 § 2 ΚΠΔ προβλέπονται δύο διαφορετικές περιπτώσεις αστυνομικής προανάκρισης, χωρίς εισαγγελική παραγγελία. Η πρώτη αφορά την εκτίμηση της συνδρομής "αμέσου κινδύνου εκ της αναβολής" και η άλλη την περίπτωση τελέσεως αυτοφώρου κακουργήματος ή πλημμελήματος. Οι δύο περιπτώσεις διαστέλλονται σαφώς, όπως προκύπτει από την διαζευτική διατύπωση. Και ενώ για τη δεύτερη περίπτωση κανένα ερμηνευτικό πρόβλημα δεν ανακύπτει, δεν συμβαίνει το ίδιο και για την πρώτη περίπτωση, για την οποία πρέπει να ισχύσουν τα εξής: α) Η κρίση περί της συνδρομής αμέσου κινδύνου, ανήκει αποκλειστικώς στο προανακριτικό όργανο και όχι στον Εισαγγελέα. β) Η κρίση αυτή δεν συνδέεται με το αν τελέστηκε ή όχι έγκλημα, αλλά αν υπάρχει κίνδυνος να χαθούν ίχνη πιθανώς τελεσθείσης αξιοποίνου πράξεως (λχ

εξασφάλιση αποδεικτικών μέσων, ιχνών, τοξικολογικές εξετάσεις προ της ταφής κλπ). γ) Το πρόβλημα της τελέσεως όντως εγκλήματος ανάγεται εξ ανάγκης σε στάδιο μελλοντικό, και αρμόδια είναι άλλα θεσμοθετημένα όργανα για να αποφανθούν τελικώς επί του προβλήματος (Εισαγγελείς, Συμβούλια, Δικαστήρια). Αφού όμως σκοπός της ανάκρισης είναι η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να βεβαιωθεί η τέλεση εγκλήματος (άρθρ. 239 § 1 ΚΠΔ) θα ήταν νομικό παράδοξο επί αστυνομικής προανάκρισης (όπως συνήθως λέγεται) συνειδητά να αφεθούν στοιχεία επισφαλή και ίχνη κρίσιμα τα οποία καθόλου δεν τίθενται υπό έρευνα με την αιτιολογία ότι δεν είναι βέβαιο αν τελέστηκε έγκλημα και στη συνέχεια να παραγγέλλει ο Εισαγγελέας ενδεχομένως έρευνα για την ίδια περίπτωση προκειμένου να διαπιστώσει αν τελέστηκε ή όχι έγκλημα (άρθρ. 239 §1 ΚΠΔ). Είναι σαφής η σύγχυση νομίζω και το θέμα ανέκυψε από την μη διαστολή των δύο διαφορετικών περιπτώσεων της παρ. 2 του άρθρου 243 ΚΠΔ. Αλλωστε μετά το τέλος της αστυνομικής προανάκρισης και την υποβολή των εκθέσεων στον Εισαγγελέα ο τελευταίος αν κρίνει ότι δεν τελέστηκε αξιόποινη πράξη παρά την γνώμη του προανακριτού, ή ότι συντρέχει λόγος εξάλειψης του αξιοποίνου, δεν υποχρεούται να ασκήσει ποινική δίωξη. Εμμέσως λοιπόν και εξ αυτού προκύπτει ότι δεν είναι αναγκαία προϋπόθεση "να τελεσθεί έγκλημα" όταν συντρέχει άμεσος κίνδυνος εκ της αναβολής. δ) Τέλος η ανακριτική δραστηριότητα των αστυνομικών αρχών ή άλλων

προανακριτικών υπαλλήλων που είναι πραγματική προανάκριση τελούσα υπό την αίρεση της ποινικής διώξεως από τον Εισαγγελέα, δεν επιτρέπεται να διατίθεται κυριαρχικά από τους ίδιους που ενήργησαν τέτοια επείγουσα προανάκριση, δηλαδή να θέτουν τις ενέργειές τους στο Αρχείο της υπηρεσίας, χωρίς να τις υποβάλουν στον Εισαγγελέα. Μιά τέτοια ενέργεια θα ισοδυναμούσε με παράβαση καθήκοντος, γιατί μόνος αρμόδιος να κρίνει περαιτέρω περί της τύχης των ανακριτικών αυτών ενεργειών είναι ο Εισαγγελέας.

Συμπερασματικώς, έχομε τη γνώμη ότι η προανακριτική αρχή σε κάθε δεδομένη περίπτωση, όταν κρίνει ότι επίκειται άμεσος κίνδυνος εκ της αναβολής, ενεργεί προανάκριση χωρίς εισαγγελική παραγγελία. Η κρίση όμως αυτή είναι ανέλεγκτη δικονομικώς όχι όμως και πειθαρχικώς γιατί θα πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα βάσιμες εκτιμήσεις και πιθανολογήσεις που επαρκώς στερεώνουν τη συνδρομή του "αμέσου κινδύνου εκ της αναβολής".

Για το λόγο αυτό επιβάλλεται η συνοπτική αλλά πλήρης έκθεση των στοιχείων αυτών, στο υποβλητικό, προς τον Εισαγγελέα έγγραφο, με το οποίο υποβάλλεται η σχηματισθείσα δικογραφία.-

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Βασίλειος Παπαδάκης